

пастирська молитва у давно забутих монастирях, скитах та храмах краю. Будучи сам строгим монахом владика приділяв неабияке значення життю монастирів. Часто їздив до них, спілкувався з їхніми насельниками передаючи досвід монашого життя іншим.

Під час свого архіпастирського служіння владика вів безкомпромісну боротьбу за чистоту Православ'я в усіх його формах. Особливу увагу приділяв церковному співу не лише в кафедральних, але й у звичайних сільських храмах. Простий народ любив свого архіпастиря. Віруючі серця вбачали в ньому сучасного подвижника благочестя, який доносив їм дух древніх аскетів. Це був єпископ-старець з великої букви.

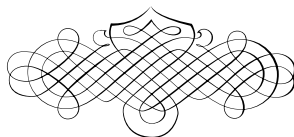
Для прийдешніх поколінь архієпископ Євфимій є взірцем відданості православної вірі та неймовірного духовного працелюбства. Маючи тілесну слабкість, він мав великі духовні сили. Владика Євфимій був доступним для кожного без винятку.

Звертаючись черговий раз до життєвого шляху і пам'яті архієпископа Євфимія, дивуєшся тому духу, вірі й стійкості, з якими жив цей істинний монах у нелегкі часи ствердження Православ'я. Для нас, хто живе у третьому тисячолітті, подвиг цього подвижника повинен бути взірцем та прикладом для наслідування.

13 січня 2000 р. ввечері з важкою хворобою владика відвезли в лікарню. Відійшов до Господа великий подвижник благочестя 19 лютого 2000 року о 19⁰⁰ за к.ч.

Похований на монастирському кладовищі Мукачівського Свято-Миколаївського жіночого монастиря.

*Архієпископ Мукачівський і Ужгородський
Феодор (Мамасуєв)*

Архієпископ Іонафан (Кополович) (18.06.1912 - 21.05.1990)

Архієпископ Іонафан (в миру Іван Кополович) народився 18 червня 1912 р. в с. Олешник Виноградівського району Закарпатської області в родині селян: Михайла (учасника Мараморош-Сиготського процесу 1913-1914 рр.) та Терезії Попович. Протягом 1919-1923 рр. навчався в початковій школі у рідному селі. У 1923-1927 рр. продовжив здобувати освіту в Ужгородській гімназії.

11 квітня 1927 р. Михайло Кополович пише листа на ім'я єпископа Новосадсько-Бачського і Карпаторуського Іриней (Чирич) з проханням про прийняття його сина на навчання до духовної семінарії в Сербії¹. Вже 11 липня 1927 р. єпископ Іриней, через настоятеля приходу у с. Горбки, повідомив Кополовичу, що «его сын определен в семинарию в Сремских Карловцах, куда должен явиться 30-го августа сего года»². Духовну семінарію Іван закінчив з відзнакою у 1932 р.³ 3 вересня 1932 р. єпископом Дамаскіном (Грданічки) призначений чиновником Єпархіального управління в Мукачеві.

12 жовтня 1933 р. в м. Новий Сад (Югославія) вступив в громадянський шлюб, а 15 жовтня 1933 р. в Сремських

¹ Данилець Ю. Архієпископ Іонафан (Кополович): документи і матеріали // Свобода совести в Росії: історический і сучасний аспекти. Випуск 7. Сборник статей. – СПб.: Російське об'єднання дослідників релігії, 2009. – С. 377.

² Особова справа прот. Іоанна Кополовича // АМПЄ.

³ Кишиневська єпархія // ЖМП. – 1984. – № 4. – С. 22.

Карловцях повинчався з Вірою Міліч. Дружина І. Кополовича була випускницею учительської семінарії та походила з родини ремісника-торгівця з Нового Саду. 21 листопада 1933 р. у древньому Свято-Архангело-Миколаївському храмі в Мукачеві рукоположений єпископом Дамаскіном у сан диякона. Наступного дня, 22 листопада, призначений на посаду писаря Єпархіального управління¹. 7 січня 1935 р. тим же єпископом возведений у сан протодиякона.

З 1 жовтня 1935 р. по 29 лютого 1936 р. проходив дійсну військову службу в чехословацькій армії. Службу відбував в Кошицях, Празі (в офіцерській школі для священників) та в Ужгороді.

19 квітня 1936 р. в Мукачеві рукоположений єпископом Дамаскіном у сан священника. Після військової служби працював у Єпархіальному управлінні архіваріусом (1935-1937 рр.), церковним референтом (1937-1939 рр.). 25 травня 1936 р. призначений адміністратором православного приходу в Сваляві.

В 1937 р. єпископом Дамаскіном нагороджений набедреником та червоним поясом, а в 1939 р. єпископом Володимиром (Раїчем) – протоіерейською камілавкою.

27 квітня 1939 р. єпископ Володимир видав декрет наступного змісту: «Сим назначается нами священник о. Иоанн Кополович, первый референт Епархиального Управления Православной Епархии Мукачевско-Пряшевской секретарем Епархиального Управления начиная от 1 мая 1939 года н.ст. с жалованием 200 пенгь (по-прежнему счету 1400 кч.) в месяц»².

На посаді секретаря Єпархіального Управління о. Іоанн пропрацював до 1941 р. Звільнений адміністратором Михайлом Поповим за протидію усуненню сербської юрисдикції на Закарпатті та її законного архієрея Володимира (Раїча).

З 1 жовтня 1941 р. до кінця листопада 1944 р. працював вчителем Закону Божого в Хустській гімназії. У грудні 1944 р. у складі делегації їздив до Москви по питанню включення Мукачівсько-Пряшівської єпархії до складу Руської православної церкви.

¹ Данилец Ю. Архиепископ Ионафан (Кополович): документы и материалы. – С. 380.

² Особова справа прот. Іоанна Кополовича // АМПЄ.

У листопаді 1944 р. обраний членом президії і першим заступником голови Хустського міського народного комітету. На I-му з'їзді делегатів народних комітетів, який відбувся у Мукачеві 26 листопада 1944 р., був обраний членом Народної Ради Закарпатської України. З січня 1945 р. займав посаду голови надзвичайної комісії з обліку шкоди, розслідуванню та встановленню злочинів, заподіяних німецько-угорськими загарбниками під час окупації Закарпаття.

*Протоіерей Іонафан
Кополович, 1940-і рр.*

24 листопада 1944 р. адміністратор Мукачівсько-Пряшівської єпархії ігумен Феофан (Сабов) направив о. Іоанну листа наступного змісту: «Ввиду того, что наша Родина освободилась, мы считаем необходимым вернуть и нашу церковную жизнь в нормальные рельсы. Поэтому я, как заместитель православного Мукачевско-Пряшевского епископа и администратор Мукачевско-Пряшевской православной епархии, поручаю Вам вернуться снова в Мукачево и занять свое прежнее место секретаря Епархиального управления, с которого места Вас в свое время мадьяры и ихние агенты прогнали, но с которого (места) Вы законной церковной властью до сегодняшнего дня не были уволены. Что касается Вашего жалованья, то об этом нами будет издан отдельный декрет в зависимости от того, какими средствами епархия будет располагать. Должность свою извольте занять до 1 декабря 1944 г., с какого времени будет Вам считаться и жалованье»¹.

31 грудня 1944 р. адміністратором Мукачівсько-Пряшівської єпархії ігуменом Феофаном (Сабовим) нагороджений правом носіння золотого наперсного хреста. 26 квітня 1947 р. єпископом

¹ Особова справа прот. Іоанна Кополовича // АМПЄ.

Нестором зведений у сан протоієрея. У 1948-1949 рр. був благочинним Мукачівського округу.

11 листопада 1949 р. Священний Синод РПЦ під головуванням Патріарха Алексія I прийняв кілька рішень: «1) Венгерские православные приходы, не состоящие до настоящего времени в чьей-либо юрисдикции или потерявшие за время войны русскую юрисдикцию объединяются во «Временное Управление Венгерских православных приходов» в ведении РПЦ; 2) Руководителем указанного Управления, с наименованием «Благочинный» (администратор) Венгерских православных приходов назначается клирик Мукачевской епархии РПЦ протоиерей Иоанн Кополович, который должен исполнять свои благочиннические обязанности во всем согласно «Положению о Временном Управлении Венгерскими православными приходами в Венгрии»¹.

15 листопада 1949 р. архієпископом Макарієм (Оксіюком) нагороджений золотим наперсним хрестом з прикрасами.

Благочинний-адміністратор протоієрей Іоанн Кополович прибув до Будапешту 29 листопада 1949 р. і приступив до пастирських та адміністративних трудів. Велике значення мала робота по створенню систематичного перекладу і виданню на угорській мові церковних і богослужбових книг. З 10 по 31 серпня 1951 р. для священнослужителів були організовані курси, які мали на меті розширення богословських знань і посилення богослужбових навичок слухачів. Були відкриті нові храми і приходи, покращене матеріальне становище приходів та духовенства. У 1952 р. розпочато видання щомісячного журналу на угорській мові «Церковний літопис».

У 1951 р. з благословення Святійшого Патріарха Алексія I нагороджений палицею.

21 січня 1954 р. указом Патріарха Алексія I прот. Іоанн Кополович нагороджений правом носіння двох наперсних хрестів з прикрасами. Другий наперсний хрест був покладений митрополитом Крутицьким і Коломенським Миколаєм (Ярушевичем) в Свято-Сергіївському храмі у м. Будапешт.

¹ Венгерская Епархия. История епархии // <http://orthodoxia.org/hungary/p/1/4/4.aspx>

На засіданні Священного Синоду РПЦ від 30 липня 1954 р. було прийнято рішення: «благочинного администратора венгерских православных приходов в Венгрии протоиерея Иоанна Кополовича, в течение 5 лет с честью потрудившегося для дела православия в Венгрии, освободить, согласно просьбе, от указанной должности, с благословением вернуться к месту прежнего служения в Закарпатской области».

Перед від'їздом з Угорщини прот. Іоанн відправив до Москви ґрунтовний звіт про роботу на посаді благочинного-адміністратора¹. Патріарх Алексій I поставив на звіті резолюцію: «Доклад читал. Считаю нужным с благодарностью отметить большую самоотверженную работу, сделанную отцом Протоиереем и благословенный успех этой его церковной работы. Господь да благословит и мирный труд его на родной ниве»².

Задоволення з роботи прот. Іоанна Кополовича висловлював також митрополит Миколай (Ярушевич). У листі до єпископа Мукачівсько-Ужгородського Іларіона (Кочергін) він писав: «За п'ять лет работы в должности Благочинного-Администратора венгерских православных приходов в Венгрии протоиерей И.М. Кополович показал себя дисциплинированным, просвещенным и опытным пастырем, отличным организатором и руководителем»³.

Після повернення на Закарпаття прот. І. Кополович з 15 грудня 1954 р. по 10 червня 1955 р. працював секретарем Єпархіального управління та настоятелем кафедрального собору в Мукачеві.

З червня 1955 р. – генеральний вікарій (помічник єпископа) Пряшівської єпархії в Чехословаччині. У 1955 р. з благословення Святійшого Патріарха Алексія I нагороджений митрою.

У 1961 р. закінчив Богословський факультет Пряшівського університету. В 1963 р. захистив докторську дисертацію на тему: «Кирило-Мефодівська церква у Великоморавській державі та її канонічне становище», доктор богослов'я.

¹ Кополович И., прот. Православное благочиние в Венгрии // ЖМП. – 1954. – № 4. – С. 13.

² Особова справа прот. Іоанна Кополовича // АМПЄ.

³ Там само.

У кінці листопада 1964 р. прот. І. Кополович завершив свою місію в Чехословаччині. Митрополит Празький і всієї Чехословаччини Дорофей (Філіп) у листі від 24 листопада 1964 р. до єпископа Мукачівсько-Ужгородського Боголіпа (Анцух) писав: «Упомянутый прот. И. Кополович с благословения Главы Православной церкви в Чехословакии, блаженной памяти митрополита Елевферия, был назначен ближайшим моим сотрудником в Пряшевской епархии, в должность генерального vicария.

Благодаря его многолетнему административному опыту, организаторскому таланту и природным способностям, его труды принесли обильный вклад в дело благоустройства упомянутой епархии, которая состоит из 86 % соединенных наших братьев – быших униатов.

Священный Синод Православной церкви в Чехословакии высоко оценивает труды о. Иоанна Кополовича, а поэтому Его Блаженство, Блаженнейший Митрополит Иоанн, наградил его орденом свв. Кирила и Мефодия 3-1 степени и правом совершения Божественной литургии при открытых царских вратах, до «Херувимской песни»... В последнее время упомянутый прот. И. Кополович стал просить Священный Синод – отпустить его на Родину на службу Матери – Русской церкви. Удовлетворяя его прошению, Священный Синод выражает ему признательность и благодарность за самоотверженные труды на благо Св. Православной церкви в Чехословакии. Мы просим Господа, да подаст ему доброе здоровье на дальнейшие его труды в Церкви, Небесную помощь и Божие благословение»¹.

З 1964 р. працює викладачем аспірантури Московської духовної академії та співробітником іноземного відділу Московської Патріархії.

Після смерті дружини у 1964 р. прот. І. Кополович вирішив прийняти чернецтво. 12 листопада 1965 р. в Троїце-Сергіївій Лаврі пострижений в монашество, а 14 листопада – возведений в сан архимандрита. 24 листопада того ж року хіротонісований в єпископа Тегельського, вікарія Середньоевропейського Екзархату².

¹ Особова справа прот. Іоанна Кополовича // АМПЄ.

² Алексий I, Патриарх Московский и всея Руси. Речь при вручении архипастырского жезла новопоставленному епископу Тегельскому Ионафану [Кополовичу] // ЖМП. – 1966. – № 1. – С. 4-5.

Чин хіротонії звершили: Святійший Патріарх Алексій I, митрополити Крутицький і Коломенський Пімен, Київський і Галицький Іоасаф, Ленінградський і Ладозький Никодим; архієпископи Берлінський і Середньоевропейський Кипріан, Мінський і Білоруський Антоній; єпископи Сімферопольський і Кримський Леонтій, Дмитровський Філарет і Волоколамський Пітирим¹.

З 23 червня 1966 р. – тимчасово керуючий Берлінською епархією і виконуючий обов'язки Екзарха в Середній Європі. 7 липня 1966 р. призначений тимчасово керуючим Віденською епархією. З 7 жовтня 1967 р. – архієпископ Нью-Йоркський і Алеутський, Патріарший Екзарх в Північній і Південній Америці². У 1968 р. був членом делегації РПЦ на IV Асамблеї Світової Ради церков. 20 березня 1969 р. включений в склад Комісії Священного Синоду по питаннях християнського об'єднання³.

Іонафан, архієпископ Кишинівський і Молдавський

10 квітня 1970 р. звільнений з посади Патріаршого Екзарха в Північній і Південній Америці і від управління Нью-Йоркською й Алеутською епархією⁴.

З 10 квітня по 8 червня 1970 р. знаходився на покої.

¹ Наречение и хиротония архимандрита Ионафана (Кополовича) во епископа Тегельского, vicария Берлинской епархии Среднеевропейского Экзархата // ЖМП. – 1966. – № 1. – С. 6-10.

² <http://pravoslavie.2bb.ru/viewtopic.php?id=280>

³ Ионафан (Кополович) // http://www.ortho-rus.ru/cgi-bin/ps_file.cgi?2_842

⁴ Определения Священного Синода [1970.04.10: освободить архиепископа Ионафана от должности Экзарха Северной и Южной Америки, архиепископа Нью-Йоркского и Алеутского] // ЖМП. – 1970. – № 5. – С. 23.

З 8 червня 1970 р. архієпископ Тамбовський і Мічурінський.
З 11 жовтня 1972 р. – архієпископ Кишинівський і Молдавський.
З 12 по 31 жовтня 1972 р. супроводжував Патріарха Пімена в його поїзді за кордон і відвідуванні Церков: Сербської, Румунської та Еладської.

17 листопада 1983 р. нагороджений орденом св. князя Володимира 2-го ступеня¹.

Архієпископ Кишинівський і Молдавський Іонафан зверхує Божественну Літургію в Феодоро-Тироновському кафедральному соборі в м. Кишиневі, 21 листопада 1983 р.

Високо оцінив діяльність архієпископа Іонафана в Молдавії журналіст В. Букарський: «Став в годы гонений на Церковь, епископом Кишинёвским и Молдавским, владыка Ионафан ревностно защищал православные святыни в этом крае, пытаясь установить хорошие отношения с Советом по делам религий. Благодаря его усилиям удалось отстоять от закрытия Чуфлинский Свято-Тироновский храм в Кишинёве, Преображенский кафед-

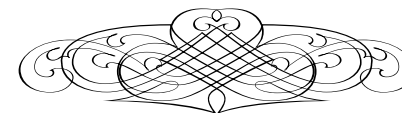
¹ Ионафан (Кополович) // http://www.ortho-rus.ru/cgi-bin/ps_file.cgi?2_842

ральный собор в Бендерах, Жабский Свято-Вознесенский монастырь»¹.

На засіданні Священного Синоду від 12 травня 1987 р. під головуванням Патріарха Московського і всієї Русі Пімена було прийнято рішення про задоволення прохання Преосвященного архієпископа Кишинівського і Молдавського Іонафана про зачислення його на покій у зв'язку з хворобою та з призначенням йому архієрейської пенсії. Синод також виразив подяку архієпископу Іонафану за багаторічні корисні труди на благо Святої Церкви і Батьківщини².

Помер 21 травня 1990 р. в Мукачеві, похований на кладовищі Свято-Миколаївського монастиря на Чернечій горі.

Юрій Данилець

¹ Букарский В. Православие – Духовная основа идентичности Карпатороссов // <http://dasoprotivlenie.livejournal.com/2064.html>

² Определения Священного Синода // ЖМП. – 1987. – № 7. – С. 4.